

فصل چهارم: اقتصاد در خانواده

اقتصاد در خانواده

خرج

حفظ

دخل

بسیار اتفاق افتاده است که افرادی با نظم و انضباط مالی توانسته‌اند زندگی آرامی را از نظر اقتصادی سپری کنند و در مقابل، کسانی ثروت‌های فراوانی را در اندک زمانی نابود کرده‌اند.

به طور کلی در بُعد اقتصاد زندگی، سه اتفاق مهم می‌افتد؛ دخل، حفظ و خرج

- دخل یا کسب درآمد شامل فعالیت‌هایی می‌شود که بیش تر افراد برای درآمدزایی و پول درآوردن انجام می‌دهند.
- حفظ و رشد درآمد؛ شامل فعالیت‌هایی نظیر پس‌انداز و سرمایه‌گذاری است.
- خرج کردن؛ مربوط به حوزه برنامه‌ریزی مخارج و شیوه‌های مصرف است.

سه اتفاق مهم بعد اقتصادی زندگی

تجزیه و تحلیل جدول هزینه‌ها

- ۶) پس از ثبت هزینه‌ها برای یک دوره، مجموع هر ستون را در زیر آن مشخص می‌کنیم. این مجموع به ما می‌گوید که چه میزان پول در هر گروه صرف کرده‌ایم. مثلاً جمع هزینه‌های خوراک، پوشاک و ... چقدر بوده است.
- ۷) از مجموع کل برای محاسبه درصد صرف‌شده برای هر دسته استفاده می‌کنیم و مقدار هزینه‌های برنامه‌ریزی شده و برنامه‌ریزی نشده را هم محاسبه می‌کنیم.
- اکنون با توجه به اطلاعات به‌دست آمده از جدول هزینه‌ها، باید به پرسش‌های زیر پاسخ داد.**
- ۱- برای کدام مخارج بیش تر از حد معمول هزینه شده؟
 - ۲- کدامیک از مخارج **برنامه‌ریزی** شده نبوده؟ (یعنی به صورت اتفاقی شکل گرفته است).
 - ۳- اگر به گذشته برگردیم، کدامیک از هزینه‌ها را **تغییر** می‌دهیم؟
 - ۴- کدامیک از هزینه‌ها، تصمیم‌گیری نادرستی بوده است؟
 - ۵- کدامیک از هزینه‌های برنامه‌ریزی نشده، تصمیم درستی بوده است؟
 - ۶- کدامیک از مخارج را می‌شود **ساده‌تر کاهش** داد؟ مخارج ثابت یا متغیر؟
 - ۷- در صورتی که برای یک کار ضروری پول داشته باشید، کاهش کدامیک از مخارج برای شما آسان‌تر است؟

نکته: کاهش هزینه‌های متغیر ساده‌تر است تا هزینه‌های ثابت

- ۱) درآمدها و مخارج را مشخص کنیم.
- ۲) درصدی از درآمد باید برای هزینه‌های **پیش‌بینی نشده** کنار گذاشته شود.
- ۳) هزینه‌های **ثابت و متغیر** را مشخص کنیم.
- ۴) در برنامه‌ریزی مالی به **هزینه فرصت** اهمیت داده شود.
- ۵) در برنامه‌ریزی باید به **هزینه‌های در رفته** که دیگر قابل بازگشت نیست توجه شود.
- ۶) هزینه‌های هر برنامه را میزان درآمدها مشخص می‌کند.

◆ به طور خلاصه می‌توان گفت
در بودجه‌بندی باید به این نکات توجه کرد

مراحل بودجه‌ریزی ماهانه

- می‌توان مراحل بودجه‌بندی را در **چهار مرحله** زیر خلاصه کرد:
- ۱- از هر **منبعی که درآمد** به دست آورید، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید و بنویسید.
 - ۲- هزینه‌های **متغیر و ثابت** خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.
 - ۳- مجموع درآمدها و هزینه‌ها را با یکدیگر مقایسه کنید.
 - ۴- اگر هزینه‌ها بیش تر از درآمد بود، **مخارج غیرضروری** را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدها افزایش یابد.

تعیین سال خمسی در برنامه مخارج

دو واجب از واجبات مالی اسلامی ● زکات ← است. ● خمس

- از واجبات مالی اسلام است.
- هر درآمدی که به‌دست می‌آوریم، اگر بعد از یک‌سال از مجموع مخارج ما زیاد بیاید، به همان میزان که زیاد آمده است، مشمول خمس قرار می‌گیرد.
- میزان خمس، یک پنجم (۲۰ درصد) از درآمد اضافه هر فرد است، به علاوه اقلام مصرفی که خریدایم ولی استفاده نکردیم. (خمس مالیاتی ثابت است).
- خمس مالیات اسلامی است.
- خمس را به عنوان سهم امام و سهم سادات به مرجع تقلید یا نماینده او می‌دهیم.
- پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت می‌شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می‌دهد.
- باعث **توزیع مجدد** ثروت می‌شود.
- **آثار و نتایج خمس** ● **عدالت** اقتصادی را در جامعه گسترش می‌دهد.
- کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند، از منابع خمس استفاده می‌کنند.

سال مالی، از همان روزی که **اولین درآمد به‌دست** می‌آید، آغاز می‌گردد.

فصل چهارم: درس دوازدهم | اقتصاد و خانواده

نکته: خمس مالیات ثابت با نرخ ۲۰ درصد است.

مسائل خمس

مثال ۱: فردی سالانه ۲۰۰ میلیون تومان درآمد دارد و مخارج سالانه او ۱۳۰ میلیون تومان است. میزان خمس پرداختی این فرد را محاسبه کنید: (عدد به میلیون است)

$$۲۰۰ - ۱۳۰ = ۷۰ \quad \text{میزان پس انداز سالانه}$$

$$۷۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۱۴ \quad \text{میزان خمس پرداختی}$$

مثال ۲: درآمد سالانه یک فرد ۸۰ میلیون تومان است. این فرد در سال ۶۳ میلیون تومان هزینه داشته است هم‌چنین از سال قبل ۷ میلیون پس انداز برای او باقی مانده است. میزان خمس پرداختی این فرد را محاسبه کنید. (عدد به میلیون است)

$$۸۰ - ۶۳ = ۱۷ \quad \text{پس انداز سال}$$

$$۱۷ + ۷ = ۲۴ \quad \text{جمع پس انداز با سال قبل}$$

$$۲۴ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۴/۸ \quad \text{میزان خمس}$$

فصل چهارم: درس دوازدهم | اقتصاد و خانواده

تعاریف و اصلاحات

- ۱- سه رکن اصلی اقتصاد خانواده ← دخل، حفظ و خرج
- ۲- انواع هزینه‌ها ← هزینه‌های ثابت و متغیر
- ۳- تأمین هزینه‌های یک فعالیت ضروری پیش‌بینی نشده ← این هزینه‌ها را، از هزینه‌های متغیر تأمین می‌کنیم.
- ۴- مراحل بودجه‌بندی ← (۱) جمع درآمدها (۲) ثبت هزینه‌های ثابت و متغیر (۳) مقایسه درآمدها و هزینه‌ها (۴) جبران کسری درآمد با کاهش هزینه‌های غیرضروری
- ۵- خمس ← یک مالیات اسلامی با نرخ ثابت ۲۰ درصد است.
- ۶- مواردی که خمس به آن تعلق می‌گیرد ← درآمد باقی مانده از مجموع مخارج سالانه به علاوه اقلام مصرفی که خریداری کرده‌ایم ولی پس از یک سال استفاده نشده است. (البته در فقه اسلامی خمس به هفت مورد تعلق می‌گیرد.)*
- ۷- سال مالی ← سال مالی از همان روزی که اولین درآمد به دست می‌آید آغاز می‌گردد.
- ۸- پرداخت خمس ← خمس به عنوان سهم امام و سهم سادات به مرجع تقلید یا نماینده او داده می‌شود.